

The results of the study were presented after a detailed analysis of the educational-professional programs for teachers at the first (bachelor's) and second (master's) levels of education in the specialty of 014 "Secondary Education" (by subject specialties) in the field of 01 "Education/Pedagogy," focusing on the creating social competence for working with learners who have found themselves or may find themselves in difficult life circumstances. It has been determined that the shaping of teachers' social competence for working with children who have found themselves in difficult life circumstances is developed through the educational discipline of "Pedagogy."

The syllabi of the educational discipline "Pedagogy" in higher education institutions in Ukraine, taught to higher education learners at the first (bachelor's) level pursuing pedagogical education with a specialization in 014 – secondary education, have been analyzed. The article emphasizes the importance of creating teachers' social competence within the higher education system, taking into account the needs of vulnerable learners.

Key words: *higher education institution, learner, difficult life circumstances, educational-professional programs, social competence, educator, general secondary education institution, educational discipline.*

УДК 373.3.091.12-051:796

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.95.07>

Дубовой В. В.

ПОШУК ШЛЯХІВ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Стаття присвячена проблемі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи. Розкривається зміст професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи. Наголошується на потребі удосконаленні змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи шляхом корекції змістовного наповнення окремих освітніх компонентів «Вступ до фаху», «Теорія і методика фізичного виховання», а також розробки спеціального курсу, який би передбачав цілеспрямовану підготовку відповідних фахівців в зазначеному вище контексті з забезпеченням міжпредметних зв'язків з освітніми компонентами. Зазначається, що в процесі корекції змісту освітніх компонентів «Вступ до фаху», «Теорія і методика фізичного виховання», а також в змісті спеціального курсу «Теорія та методик формування соціального здоров'я учнів початкової школи» майбутні учителі фізичної культури має бути передбачено вивчення такої тематики як: сутність і зміст соціального здоров'я учнів початкової школи; генезис виховання здорової особистості взагалі та формування соціального здоров'я учнів зокрема в спадщині великих вітчизняних та зарубіжних педагогів; роль вчителя фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи; методика формування соціального здоров'я учнів початкової школи у навчальному процесі; особливості виховання соціально здорового учнів початкової школи у позанавчальному процесі з фізичної культури; основи формування соціального здоров'я дитини у взаємодії з сім'єю та інш.

Ключові слова: *професійна підготовка, майбутні учителі фізичної культури, соціальне здоров'я, учнів початкової школи.*

Здоров'я є найважливішою цінністю для людини. З цієї причини формування та зміцнення здоров'я повинно починатися в ранньому віці, що дозволяє закласти міцний фундамент для здорового майбутнього кожної особистості. Особливо важливим аспектом у цьому контексті є соціальне здоров'я, яке, на думку науковця В. Бабица, включає в себе оволодіння учнями комплексом знань, умінь та досвіду, що сприяють ефективній взаємодії з різними соціальними середовищами (мікро-, мезо- та макросередовищами) та веденню здорового способу життя.

В контексті формування соціального здоров'я учнів початкової школи навчальний предмет «Фізична культура» має значний потенціал. Фізична культура сприяє не лише фізичному, але й соціальному та емоційному розвитку дитини. Через цілеспрямовану фізичну активність та гру, діти вчаться спілкуватися, працювати в команді, долати труднощі та розвивати витривалість. Все це важливо для формування здорової особистості, здатної адаптуватися до соціального оточення та вести активний спосіб життя.

Для того, щоб процес навчання був ефективним, вчителі фізичної культури повинні володіти не тільки глибокими теоретичними знаннями, а й практичними навичками, здатними стимулювати соціальне здоров'я школярів. Це передбачає розуміння вчителями різних аспектів фізичного розвитку дитини, знання методів виховання та розвитку соціальних навичок через фізичні вправи та ігри, а також здатність мотивувати та підтримувати учнів.

В зазначеному контексті, професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в університетах та коледжах вимагає детального осмислення та впровадження спеціалізованих програм, що охоплюють не тільки традиційні методи фізичного виховання, але й інноваційні підходи до формування соціального здоров'я. Це може включати вивчення психології розвитку дитини, сучасних методів соціального виховання

через спорт, а також ефективних комунікаційних технік, які допоможуть вчителям ефективно взаємодіяти з учнями та їх батьками.

Загалом, акцент на формуванні соціального здоров'я через фізичну культуру в шкільному навчанні є ключовим для розвитку здорових, активних та соціально адаптованих індивідів, готових до активного й здорового способу життя в сучасному світі. [2].

Аналіз останніх публікацій. Важливе місце в контексті нашого дослідження відіграють наукові роботи таких вітчизняних та зарубіжних науковців, як: О. Дубогай [4], О. Дубовой [1], Н. Денисенко [3], V. Vabich [5], Yu. Vuchuk [5], S. Kudin [8], V. Feuerman [7] та інші.

Мета дослідження полягає у розкритті шляхів удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи.

Перш ніж перейти безпосередньо до характеристики розробленого нами змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи зазначимо, що професійну готовність майбутніх учителів фізичної культури до формування соціального здоров'я учнів початкової школи ми розглядаємо як стійку особистісну якість, що характеризується наявністю відповідних теоретичних знань та практичних умінь (гностичні, проєктивні, конструктивні, організаційні, комунікативні), а також наявністю в студентів стійкої мотивації до формування соціального здоров'я молодших школярів у процесі фізичної культури, високого ступеня психологічної стійкості, переконаністю у потребі відповідного професійного самовдосконалення та самореалізації.

На наш погляд, також цілком виправдано буде стисло окреслити необхідний спектр знань, якими мають оволодіти майбутні учителі фізичної культури під час навчання у ЗВО щодо набуття науково-теоретичної готовності до формування соціального здоров'я учнів початкової школи. Зокрема нами виділено три блоки знань: перший блок «Загальні аспекти формування соціального здоров'я учнів початкової школи» передбачає наявність у майбутніх учителів фізичної культури виховання сукупності таких знань: знання сутності і змісту соціального здоров'я учнів початкової школи; знання генезису виховання здорової особистості взагалі та формування соціального здоров'я учнів зокрема, в спадщині видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів минулого; знання основних напрямів вирішення проблеми формування соціального здоров'я учнів початкової школи засобами фізичного виховання. Другий блок «Особливості формування соціального здоров'я учнів початкової школи» вміщує в собі такі знання, як: знання особливостей формування соціального здоров'я учнів початкової школи в межах навчального процесу з фізичної культури; розуміння специфіки відбору методів виховання соціально здорових учнів початкової школи у навчальному та позанавчальному процесах; знання інноваційних підходів щодо формування соціального здоров'я учнів початкової школи; знання діагностичного інструментарію щодо визначення стану сформованості соціального здоров'я учнів початкової школи з урахуванням специфіки вікового періоду учнів. Третій блок «Роль вчителя фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи» передбачає наявність у студентів наступних знань: усвідомлення можливостей навчального предмета «Фізична культура» у підвищенні рівня соціального здоров'я учнів початкової школи; розуміння потенціалу позакласної роботи з фізичної культури та знання особливостей її організації в контексті формування соціального здоров'я учнів початкової школи; усвідомлення значущості ролі вчителя фізичної культури щодо його взаємодії з родиною учня/учениці в контексті формування соціального здоров'я дитини.

В навчальному посібнику «Вища освіта України і Болонський процес» за ред. Г. Кременя зазначається, що зміст освіти характеризується як система знань, що обумовлена цілями й потребами особистості, суспільства, держави, компетентностей, професійних, світоглядних і цивільних якостей, яка має бути сформована у процесі освіти з урахуванням самовизначення особистості, створення умов для її самореалізації, а також перспектив розвитку світової спільноти [102, с. 352]. В свою чергу, контент-аналіз навчального плану підготовки майбутніх учителів фізичної культури засвідчує, що переважною більшістю дисциплін професійної і практичної підготовки не передбачається набуття студентами необхідних компетентностей, зокрема теоретичними знаннями та практичними умінь в контексті формування в майбутній професійній діяльності соціального здоров'я учнів початкової школи. Саме тому розроблений нами спецкурс «**Теорія та методика формування соціального здоров'я учнів початкової школи**» має на меті формування у майбутніх учителів фізичної культури розуміння в потребі підвищення рівня соціального здоров'я учнів початкової школи, оволодіння сукупністю відповідних знань та практичних умінь, вироблення бажання систематичного набуття досвіду в майбутній професійній діяльності з формування соціального здоров'я учнів початкової школи в межах навчального та позанавчального процесу з фізичної культури.

Відповідно мети нами було розроблено зміст спецкурсу, тематика якого була спрямована на всебічне оволодіння майбутніми учителями фізичної культури сукупністю знань з основ, генезису та методичних особливостей формування соціального здоров'я учнів початкової школи.

Стисло обгрунтуємо значущість кожної з тем, передбачених спецкурсом, в зазначеному вище контексті. Так, темою «Сутність і зміст соціального здоров'я учнів початкової школи» переважно передбачено розгляд дефініцій, серед яких: «соціальне здоров'я», «соціальна патологія», «соціальний розвиток», «соціальне здоров'я учня початкової школи», а також структуру соціального здоров'я учня початкової школи. За допомогою розгляду вищезазначених дефініцій у здобувачів вищої освіти не лише формувалось

правильне розуміння сутності соціального здоров'я особистості взагалі та учнів початкової школи зокрема, але й сприяло усвідомленню його значущості для учнів молодшої школи та потребі у його формуванні вже в цьому віці. Це у свою чергу заклало основи мотивації до здійснення цього процесу у майбутній професійній діяльності.

Наступна тема «Генезис виховання здорової особистості взагалі та формування соціального здоров'я учнів зокрема в спадщині великих вітчизняних та зарубіжних педагогів» відіграла не менш важливе місце в контексті підготовки здобувачів вищої освіти до формування в майбутній професійній діяльності соціального здоров'я учнів початкової школи. І значущість цієї теми важко переоцінити, оскільки ознайомлення з надбаннями видатних педагогів дозволяло переконаватись у можливостях вчителі взагалі та фізичної культури зокрема щодо підвищення рівня соціального здоров'я учнів. Особливе місце в зазначеному контексті відводилось аналізу досвіду з виховання всебічно здорових учнів в практиці В. Сухомлинського, ознайомленню з основи виховання соціально здорової дитини за працями Я. Коменського, формування соціально здорової молоді в спадщині Ж.-Ж. Руссо та інших.

Наступна тема спецкурсу «Роль вчителя фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи» слугувала продовженням попередніх тем й мала на меті посилення мотивації майбутніх учителів фізичної культури до формування соціального здоров'я учнів початкової школи. В межах даної теми пропонувався розгляд таких питань, як: можливості навчального предмета «Фізична культура» у підвищенні рівня соціального здоров'я учнів початкової школи; місце вчителя фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи в позакласній та позанавчальній діяльності; роль вчителя фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи у взаємодії з родиною учня/учениці; діагностичний інструментарій щодо визначення стану сформованості соціального здоров'я учнів початкової школи.

Розгляд вище запропонованих питань цілком виправдано, на наш погляд, дозволяє звернутись до теми «Методика формування соціального здоров'я учнів початкової школи у навчальному процесі». При вивченні даної теми здобувачам вищої освіти пропонувались наступні питання: особливості добору форм і методів формування соціального здоров'я учнів початкової школи в межах навчального предмета «Фізична культура»; специфіка застосування інтерактивних технологій навчання в межах навчального предмета «Фізична культура» в контексті формування в учнів мотивації до підвищення власного рівня соціального здоров'я; особливості інноваційної діяльності вчителя фізичної культури щодо формування соціального здоров'я учнів початкової школи; місце креативності майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи.

В свою чергу тема «Особливості виховання соціально здорових учнів початкової школи у позанавчальному процесі з фізичної культури» спрямована на розкриття потенціалу позакласної роботи з фізичної культури щодо формування учнів початкової школи, а також особливості організації позакласної роботи з фізичної культури в сфері формування соціального здоров'я учнів початкової школи.

Нарешті тема «Основи формування соціального здоров'я дитини у взаємодії з сім'єю» передбачає розкриття місця родини у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи. Також в межах даної теми важливо ознайомити студентів з основами взаємодії учителя фізичного виховання з батьками дитини щодо формування соціального здоров'я, детально вивчити форми, методи та заходи організації процесу формування соціального здоров'я дитини в сім'ї.

Продовження змістовного забезпечення процесу професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування соціального здоров'я учнів початкової школи також відбувається в межах навчальних предметів, що передбачені відповідним навчальним планом, а саме «Вступ до фаху» та «Теорія і методика фізичного виховання». При цьому має бути передбачено міжпредметні зв'язки з вищезазначеними дисциплінами та спецкурсом «Теорія та методика формування соціального здоров'я учнів початкової школи». Так, зміст «Вступ до фаху» доповнюється темою «Значення вчителя фізичної культури у виховання соціально здорової дитини». Зміст дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання» важливо доповнити темою «Засоби та методи формування соціального здоров'я учнів початкової школи». Таким чином, дана тема буде пов'язана з темами спецкурсу «Роль вчителя фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи», а також «Методика формування соціального здоров'я соціального здоров'я учнів початкової школи у навчальному процесі» і відповідно доповнюють одна одну.

Отже, вищезазначене дозволяє зробити нам наступні **висновки**:

1. Проблема пошук професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи є без перебільшення актуальною, що відповідно спонукає до пошуку шляхів удосконалення змісту відповідної підготовки в зазначеному вище контексті.

2. Реалізація удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи має відбуватись як шляхом корекції змістовного наповнення окремих освітніх компонентів («Вступ до фаху», «Теорія і методика фізичного виховання» тощо), яка дозволить майбутньому вчителю отримати необхідні знання та навички для ефективного сприяння соціальному здоров'ю учнів через фізичну активність та освітні стратегії так і за рахунок розробки спеціального курсу, який призначений для поглибленої підготовки учителів фізичної культури

у контексті формування соціального здоров'я учнів початкових класів. Цей курс має бути орієнтований на практичні аспекти викладання, з акцентом на методи та підходи, які максимально сприяють розвитку соціально-емоційних навичок дітей. Такий підхід дасть змогу майбутнім вчителям фізичної культури бути готовими використовувати фізичне виховання як засіб позитивного впливу на соціальне здоров'я та благополуччя учнів.

3. Зміст спецкурсу має передбачати міжпредметні зв'язки з дисциплінами «Вступ до фаху», «Теорія і методика фізичного виховання», а також бути спрямований на оволодіння майбутніми учителями фізичної культури знаннями за такими блоками, як: «Загальні аспекти формування соціального здоров'я учнів початкової школи» (знання сутності і змісту соціального здоров'я учнів початкової школи; знання генезису виховання здорової особистості взагалі та формування соціального здоров'я учнів зокрема, в спадщині видатних вітчизняних та зарубіжних педагогів минулого; знання основних напрямів вирішення проблеми формування соціального здоров'я учнів початкової школи засобами фізичного виховання); «Особливості формування соціального здоров'я учнів початкової школи» (знання особливостей формування соціального здоров'я учнів початкової школи в межах навчального процесу з фізичної культури; розуміння специфіки відбору методів виховання соціально здорових учнів початкової школи у навчальному та позанавчальному процесі; знання інноваційних підходів щодо формування соціального здоров'я учнів початкової школи); «Роль вчителя фізичної культури у формуванні соціального здоров'я учнів початкової школи» (усвідомлення можливостей навчального предмета «Фізична культура» у підвищенні рівня соціального здоров'я учнів початкової школи; розуміння потенціалу позакласної роботи з фізичної культури та знання особливостей її організації в контексті формування соціального здоров'я учнів початкової школи; усвідомлення значущості ролі вчителя фізичної культури щодо його взаємодії з родиною учня/учениці в контексті формування соціального здоров'я дитини).

Використана література:

1. Бабич В. І., Дубовой В. В., Дубовой О. В., Бабич Л. М., Галуза С. С. Формування соціальної здоров'я дітей з особливими потребами в умовах інклюзивної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реальність та перспективи. № 85. 2022. С. 9–12.
2. Бабич В. І., Караман О. Л. Деякі аспекти професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування соціального здоров'я учнів початкової школи. *Вісник Луганського нац. ун-ту імені Тараса Шевченка*. Педагогічні науки. Старобільськ. 2021. Вип. 2 (340). Ч. I. С. 139–156.
3. Денисенко Н. Г. Підготовка майбутніх учителів фізичної культури до оздоровчої роботи з молодшими школярами : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2011. 25 с.
4. Дубогай О. Д., Тимошенко О. В., Дьоміна Ж. Г., Бережна Т. І. Забезпечення здоров'язбережувальної рухової активності учнів молодших класів в умовах нової. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Серія 15. Фізична культура і спорт. Вип. 3 к. (123). 2020. С. 143–146.
5. Babich V., Boychuk Yu., Poluljasshenko Yu., Zaytsev V., Dubovoyi O., Dolynniy Yu. Development of diagnostic tools and determination of the state of formation of social health of male and female students assigned to a special medical group. *Journal of Physical Education and Sport*®. 2018. P. 1099–1107.
6. Babych V., Dubovoi, O., Savchenko, S., Kurilo, V., Kharchenko, S., & Zaitsev, V. Modern Approaches of Student's Social Health Formation in the Process of Physical Education. *Education. Innovation. Diversity*. № 2(2).
7. Feuerman VV. Influence of socio-philosophical and spiritual values on the formation of social orientation and physical health specialists the sphere of physical culture and sports. *Physical Education of Students*, 2014;2:41-45. URL : <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.906859>
8. Kudin S. F., Formation of self-regulation culture of physical education faculty. *Physical Education of Students*, 2016. №1 P. 49–54.

References:

1. Babych V. I., Dubovoi V. V., Dubovoi O. V., Babych L. M., Haliuza S. C. (2022). Formuvannia sotsialnoi zdorovia ditei z osoblyvyvymy potrebamy v umovakh inkluzyvnoi osvity. [Formation of social health of children with special needs in the minds of inclusive education]. *Scientific journal of the M.P. Dragomanov NPU*. Seria 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy. № 85. S. 9–12. [in Ukrainian].
2. Babych V. I., Karaman O. L. (2021) Deyaki aspekty profesiynoi pidhotovky maybutnikh uchyteliv fizychnoy kul'tury do formuvannya sotsial'noho zdoroviya uchniv pochatkovoyi shkoly [Some aspects of professional training of future physical education teachers for the formation of social health of primary school students]. *Bulletin of Luhansk Taras Shevchenko National University. Pedagogical sciences*. Starobilsk. 2021. № 2 (340). Ch. I. S. 139–156. [in Ukrainian].
3. Denysenko N. H. (2011). Pidhotovka maibutnikh uchyteliv fizychnoi kul'tury do ozdorovchoi roboty z molodshymy shkoliaramy : avtoref. dys. ... kand. ped. Nauk : spets. 13.00.04. [Preparation of future teachers of physical culture for health work with younger schoolchildren: autoref. thesis ... candidate ped. Science: spec. 13.00.04.]. Kyiv, 25 s. [in Ukrainian].
4. Dubohai O. D., Tymoshenko O. V., Domina Zh. H., Berezhna T. I. (2020). Zabezpechennia zdoroviazberezhuvальноi rukhovoї aktyvnosti uchniv molodshykh klasiv v umovakh novoi. [Ensuring health-preserving motor activity of students of junior grades in the conditions of the new]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova*. Vyp. 3 k. (123). S. 143–146. [in Ukrainian].
5. Babich V., Boychuk Yu., Poluljasshenko Yu., Zaytsev V., Dubovoyi O., Dolynniy Yu. Development of diagnostic tools and determination of the state of formation of social health of male and female students assigned to a special medical group. *Journal of Physical Education and Sport*®. 2018. Supplement issue 2, Art 164. P. 1099–1107. URL: <http://www.efsupit.ro>, DOI:10.7752/jpes.2018.s2164.
6. Babych V., Dubovoi, O., Savchenko, S., Kurilo, V., Kharchenko, S., & Zaitsev, V. Modern Approaches of Student's Social Health Formation in the Process of Physical Education. *Education. Innovation. Diversity*. № 2(2), P. 16–23. <http://journals.rta.lv/index.php/EID/article/view/5420>. DOI: <https://doi.org/10.17770/eid2021.1.5420>.

7. Feuerman V.V. Influence of socio-philosophical and spiritual values on the formation of social orientation and physical health specialists the sphere of physical culture and sports. *Physical Education of Students*, 2014;2:41-45. <http://dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.906859>
8. Kudin S. F. (2016). Formation of self-regulation culture of physical education faculty. *Physical Education of Students*. №1. P. 49–54.

Dubovoi V. Search for ways of improving the content of the professional training of future teachers of physical culture in the formation of the social health of primary school students

The article is devoted to the problem of professional training of future physical education teachers in shaping the social health of primary school students. The content of the professional training of future physical education teachers in the formation of social health of primary school students is revealed. Emphasis is placed on the need to improve the content of the professional training of future physical education teachers in the formation of the social health of primary school students by correcting the content of individual educational components "Introduction to the profession", "Theory and methods of physical education", as well as the development of a special course that would provide targeted training of relevant specialists in the above-mentioned context with the provision of interdisciplinary connections with educational components. It is noted that in the process of correcting the content of the educational components "Introduction to the profession", "Theory and methods of physical education", as well as in the content of the special course "Theory and methods of forming the social health of elementary school students" future physical education teachers should be provided with the study of such topics as: the essence and content of the social health of elementary school students; the genesis of the education of a healthy personality in general and the formation of the social health of students in particular in the legacy of great domestic and foreign teachers; the role of the physical education teacher in shaping the social health of primary school students; method of formation of social health of primary school students in the educational process; peculiarities of education of socially healthy elementary school students in the extracurricular process of physical education; the basics of the formation of the child's social health in interaction with the family and others.

Key words: professional training, future physical culture teachers, social health, primary school students.

УДК 378.091.212:5] :81'234-129:005.336.2

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2023.95.08>

Запольська Ю. А.

СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПРИРОДНИЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розкрито зміст та особливості структури професійної іншомовної компетентності студентів природничих спеціальностей. Визначено, що професійна іншомовна компетентність майбутніх фахівців природничого профілю – складне утворення, інтегральна характеристика професійно-ділових і особистісних якостей, що передбачає здатність демонструвати високоефективну комунікативну спроможність у процесі іншомовного фахово орієнтованого спілкування, створювати й управляти дискурсами, виражається у застосуванні системи складових знань, умінь і навичок, вимірюється повнотою реалізації функцій метамови природничих дисциплін.

Проаналізовано інваріантні компоненти цієї компетентності, зокрема: комунікативна, лінгвістична, дискурсивна, діяльнісна компетентності; важливість міжкультурної компетентності. Розглянуто такі аспекти, як-от: граматична, семантична, фонологічна, орфографічна компетентності.

У процесі аналізу визначено критерії сформованості професійної іншомовної компетентності студентів природничих спеціальностей, які містять діяльнісний, когнітивний, рефлексивний та мотиваційний компоненти. Показники відображають рівень знань, умінь, навичок і ставлення студентів до процесу навчання. Рівні сформованості професійної іншомовної компетентності студентів природничих спеціальностей варіюються від низького до високого рівнів, відображаючи градацію розвитку компетентностей, від простого володіння мовленнєвими навичками до складного аналізу і творчого використання мови у професійному контексті.

Сформовані висновки, які полягають в тому, що професійна іншомовна компетентність також містить стратегічні компоненти, зокрема: здатність адаптуватися до нових умов, ефективно використовувати інформаційні та комунікаційні технології, розвивати навчальні та методичні компетентності. Ці компетентності сприяють формуванню гнучкої, системної та цілісної підготовки студентів, забезпечуючи їхню здатність до саморозвитку, самооцінки та адекватного сприйняття власних досягнень у професійній сфері.

Ключові слова: професійна іншомовна компетентність, лінгвістична компетентність, комунікативна компетентність, академічна мобільність, професійна підготовка фахівців природничих спеціальностей.

В умовах глобалізації та міжнародної інтеграції володіння іноземними мовами стає невід'ємною частиною професійного розвитку. Для студентів природничих спеціальностей, які часто залучені до міжнародних проєктів та конференцій, іншомовна компетентність є важливою для ефективного обміну знаннями та досвідом.

Сучасний ринок праці висуває для фахівців високі вимоги, до яких належить не тільки глибокі знання у своїй галузі, але й уміння спілкуватися іноземною мовою. Крім того, академічна мобільність, яка передбачає